

bedre tjent dermed, som det nu er, synes det mig ikke, at der fra Statens Side kan være nogen Opfordring til at forandre disse Forhold og muligen ordne dem paa en Maade, som ikke svarer til Landmandens Interesser. Hvad den ærede Forslagsstiller's Henviisning til Grundloven angaaer, da er det fuldkommen rigtigt, at dennes § 88 berettiger Alle til fri og lige Afgang til borgerlig Næring; men jeg synes rigtignok, at naar den Forfjæl, den Ulighed, der er imellem Kobberværkerne og Kobbersmedene, skulde udjevnes, da maatte det være ønskeligere, om det skete paa den Maade, at Kobbersmedene fik den forøgede Rettighed, end paa den Maade, at man betog Kobberværkerne en Rettighed, som de have havt over eet Aarhundrede. Nu sige Kobbersmedene imidlertid i deres Andragende, at det ikke vil nytte dem Noget, om de faae denne Rettighed, og derfor gaaer deres Ansøgning heller ikke ud derpaa, men de ville hovedsagelig kun have, at det skal formenes de Andre at lade disse Varer føre omkring i Landet. Jeg skal indskrænke mig til disse faa Bemærkninger og endnu kun tilføje, at jeg med Hensyn til Udjevningen af dette Forhold maa ansee det for ønskeligt, at det skeer paa den Maade, at man giver Kobbersmedene den forøgede Rettighed, og at jeg maa holde paa, at, forsaavidt der kan blive Spørgsmaal om Udredelse af en Erstatning, denne da ikke bliver at udrede af Andre end Kobbersmedene.

O. Müller: Da Forsamlingens Anbefaling er begjært for dette Andragende, troer jeg vi allerførst maae gjøre os klart, hvad det er, den ærede Forslagsstiller vil have vi skulle anbefale. Saaledes, som Sagen først er forelagt, skulde man troe, at det gik ud paa, at vi skulde anbefale det, som Kobbersmedlaugets Indstilling gaaer ud paa. Dette er, at al Omkjøren skal forbydes Kobberførerne og Retten til at udføre færdige Arbejder formenes dem. Lad os derfor det Første holde os derved, at nu al Omkjøren skulde forbydes. Dette vil ikke kunne skee uden ved at ophæve en ældre Anordning, som den ærede Minister har omtalt, altsaa ved Hjælp af en ny Lov. Dernæst de specielle Pri-

vilegier; jeg sender dem ikke nøiere, men efter de Forhandlinger, der før have fundet Sted, maa man antage, at det er Privilegier, der have den samme Betydning som andre Privilegier, saa at de ikke kunne betages Vedkommende uden mod Erstatning, og et af Kobberværkerne har tilmed et reelt Privilegium, saa at man ikke uden Offre, som kunde blive meget betydelige, kan faae disse Privilegier ud af Verden. Dernæst er der en anden Omstændighed, som den ærede foregaaende Taler allerede har gjort opmærksom paa; det er, om man skal ønske denne Indretning ophævet. Landmanden finder sig vel fornøiet dermed; det er Varer, tildeels af en voluminøs Bestandsenhed, som føres lige til hans Dør, og paa samme Tid tage disse Kobberførere det gamle Messing og Kobber; kom de ikke, hvad maatte da skee? Landmanden maatte da føre sit gamle Kobber og Messing til den nærmeste Kjøbstad og efter al Rimelighed sælge det for enhver Priis. Tager man Tingen saaledes, troer jeg ikke let det vil være muligt eller tilraadeligt at sætte denne Foranstaltning igjennem. Det andet Punkt er, at Kobberværkerne skulde formenes Ret til at udføre færdige Arbejder. Jeg vilde neppe troe mine egne Mine, da jeg faae dette Forlangende. Det er bekendt, at de allerfleste Haandværksvarer udføres tillige fabriksmæssigt; det vil altsaa være at tage en enkelt Klasse og sige: det maa ikke udføres fabriksmæssigt; og dette vilde dog ikke kunne betyde noget, naar man ikke samtidig forbyder Indførselen eller sætter en høj Told paa Indførselen af færdige Kobberarbejder. Jeg skal ikke opholde den ærede Forsamling med at gjennemgaae Andragendet kritisk, men kun fremhæve eet Punkt, jeg finder meget besynderligt; det ansøres nemlig blandt Grundene for Andragendet, at i de 20 sidste Aar er Kobbersmedenes Antal i samtlige Kjøbstæder forøget med det Dobbelte. Ja, hvis Kobbersmedene havde sagt, at deres Antal i de sidste 20 Aar var nedfjunktet til det Halve, saa kunde man forstaae, at der var et virkeligt Argument; men nu forekommer det mig, at det Anførte netop viser, hvor lidet betydelige for Kobbersmedene denne Sag er, naar de selv indrømme, at deres Antal, formeldte Omstændighed uagtet,